

**Examenul de bacalaureat național 2020**  
**Proba E. b)**

**Limba și literatura maghiară maternă**  
**BAREM DE EVALUARE ȘI DE NOTARE**

Test 18

**Filiera teoretică – Profilul umanist; Filiera vocațională – Profilul pedagogic**

- Se punctează oricare alte formulări/ modalități de rezolvare corectă a cerințelor.
- Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit prin barem. Nu se acordă fracțiuni de punct.
- Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărțirea punctajului total acordat pentru lucrare la 10.

**SUBIECTUL I**

**(30 de puncte)**

**a. A lírai én nézőpontja, szerepe**

**5 pont**

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont

(pl. Kettős látásmód, szerep: a gyermek és a felnőtt nézőpontja, többszólamú szerepjáték; múlttal való szembesülés, emlékezés kiemelt, jelentőségteli léthelyzete: I. „azon” nyomatékos mutató névmás, az „éjjel” időhatározó; késleltetve közli: nagyapja halálára és körülményeire való emlékezés, a halállal való szembesülés titokzatos élménye, beavatódása a halál misztériumába stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszáadásra 1 pont.

**b. Ismétlésfajta és szerepe**

**5 pont**

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont

(pl. Anaforikus ismétlés/ mondatkezdet – „Azon az éjjel” – szó szerinti, refrénszerű ismétlődése; szerepe: az emlék kitörölhetetlen rögzülése, megváltoztathatatlansága, állandósága; egyhangúság kifejezője stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszáadásra 1 pont.

**c. A vers időszervezete**

**5 pont**

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont

(pl. Kétirányú: visszatekintő, rögzítő; a bekövetkező halál élményét, ahhoz fűződő benyomásait előrehaladó, lineáris epikus mozzanataiban jeleníti meg: a gyermek és a gyászolók érzésvilága – a halott körüli teendők – a megvilágosodás; a vers napszak szempontjából két részre osztható – „éjjel, reggel:” káosz, titok, félelem – rend, megértés, béke stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszáadásra 1 pont

**d. A költemény motívumai, képei és hangulat**

**5 pont**

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont

(pl. Motívumok: óra összevissza verése – az idő múlásának, a halál jelképe; hold – kísértetjelkép; angyal – bibliai motívum, a mulandó emberi lét kontrasztja, a szépség, a maradandóság, az isteni lét megtestesítője; Képek: érzéki hatású képek, impresszionisztikus benyomások; hanghatást keltő kép: kocsirobogás, külső zaj, belső zaklatottság, gyász; komplex képhatás: megszemélyesítés és szinesztézia – „könnyben vergődtek a fülledt szavak”, jelzőhalmozás: „szegény, ősz” – a gyászolók szorongását, fájdalmát, veszteségélményét, a halott iránti részvétét fejezik ki tulajdonképp a gyerek nézőpontjából; a siratók rituális reggeli cselekvései

az élet természetes rendjeként jelenítik meg a halált; a vers végi csattanószerű hasonlatban eufemizálja, transzcendens, szép élménnyé alakítja a gyerek képzeletében stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszáadásra 1 pont.

**Tökéletesen összefüggő szöveg, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat**

**5 pont**

összefüggő szöveg, logikus gondolatmenet, részben helyes fogalomhasználat 4 pont,

helyenként töredezett gondolatmenet, helyes fogalomhasználat 3 pont,

logikus gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat 2 pont,

töredezett gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat 1 pont.

**Helyesírás**

**5 pont**

Bármilyen, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.

### **SUBIECTUL al II-lea**

**(30 de puncte)**

**a. Konkrét, explicit információk felismerése és visszakeresése.** Rövid válasz megfogalmazása, a következő, szövegből vett információk alapján: *Sosem voltam rajongó típusú olvasó, a klasszikus szerzők szövegeivel szemben sem alakult ki efféle viszony, mindig az egyes versek, illetve a versek alkotta kompozíciók teljesítményével foglalkozom elsődlegesen, igyekszem átadni magam a szövegek által teremtett törvényszerűségeknek, s szeretem, ha egy könyv meglep, ha mást mutat, mint ami várható, ha nem kiszámítható, ha nem nagyon egysíkú egy életmű.*

**5 pont**

**b. Konkrét, explicit információk felismerése és visszakeresése.** Rövid válasz megfogalmazása, a következő, szövegből vett információk alapján: *Takács Zsuzsa költészete is nagyon gazdag és fontos számomra, de nem kevésbé Oravec Imréné vagy Marno Jánosé. [...] Németh Zoltán kockázatvállaló, transzgresszív költészetét is sokra tartom. Ugyanakkor a kezdetekkor Borbély Szilárd költészete volt a legfontosabb inspiráció számomra, és ma is az egyik fő vonatkozási pont.*

**5 pont**

**c. A publicisztikai stílusréteg megnevezése (2 pont), indoklás (3 pont)**

**5 pont**

**d. Témához való igazodás**

**5 pont**

**A leírás követelményeinek betartása**

**5 pont**

**Logikus gondolatvezetés, szövegkohézió, nyelvi igényesség, helyesírás**

**5 pont**

**Megjegyzés:** A feladatok sorrendjének betartása nem kötelező. A terjedelem nem befolyásolja a pontozást. Bármilyen, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.

### **SUBIECTUL al III-lea**

**(30 de puncte)**

**a. választott novella műfaji sajátosságai**

**5 pont**

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz 5 pont

(pl. *Móricz*: realista-naturalista novella, metonimikus folytonosság, lineáris előrehaladás: gyilkosság és leleplezésének története; zártság és nyitottság logikája; klasszikus felépítésű: három számozott egység: feszültségkeltés – késleltetés - csattanós zárlat rendje, elbeszélő távolságtartó, szűkszavúan tudósít, nagy a párbeszédes részek aránya, drámaiság, kihagyásos beszédmód a balladát idézi; a második egységben az elbeszélés mesei formulákkal és az ismétlődés révén valósítja meg a sűrítést, az asszony útjának elbeszélésében az alvilágjárás mítoszai ismerhetők fel; metaforikus összefüggések: cím, a szív, a vadkörtefa motívum

*Kosztolányi*: klasszikus modern, lírai novella, egy villamosút leírása, alcím ironizáló, ellentétező jelzős szerkezet, utazásmotívum: társadalmi beilleszkedés útja; metaforikus olvasatot megelőlegező, a halál végpontjából tekint az életre; önértelmezés; két elbeszélői hang, visszatekintő nézőpont stb.)

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszáadásra 1 pont.

**b. a cím és versszöveg viszonya**

**5 pont**

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz 5 pont

(pl. *Móricz*: a cím a novellabeli szereplők minősítése; durva, műveletlen, embertelen jelentése I. első részben a pásztorok nyelvi magatartásában, dadogásában, szükszavúságában, brutális tetteiben; a második részben a civilizáció előtti archaikus világ jelentés társítható, amelyhez mitikus világértelmezés kapcsolható: Bodri juhász feleségének érkezése, a keresés-motívum, fa mint világtengely, Dunántúl – élet, halál határa; a harmadik részben a veres juhász vadsága, tagadása, a bíró nézőpontjából idegensége, erőszakos magatartása, haszonelvősége, elmaradottsága; a bíró szavai keretbe foglalják a történetet;

*Kosztolányi*: Esti Kornél utolsó novellája a Tizennyolcadik fejezet; számszimbolika; az alcím ironizáló, ellentétes jelentésű jelzős szerkezete: utazásmotívum metaforikus értelme; a szereplő szembenéző, önértelmező, önreflektív magatartása, az élet értelmének megértése, értelmezi az utazást, illetve egykori önmagát az utazás helyzetében stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszáadásra 1 pont.

### **c. a halál-téma ábrázolása**

**5 pont**

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz 5 pont

(pl. *Móricz*: kettős brutális gyilkosság drámai jelenete, nyelvi megalkotottsága, naturalisztikus ábrázolása; az emberi élet az anyagi értékek alá rendelődik; értékpusztító szerep; barbár tett; bűn – bűnhődés eszköze;

*Kosztolányi*: az elbeszélés zárlata újraértelmezi az egész küzdelmet: a végállomás – halálmetafora; a kalauz kiáltása az élet végét jelzi; szereplő megvilágosodást sejtető reflexiója: „Elmosolyodtam.”, megérkezés-motívum, végességtudat; Esti utazásának célja az élet értelméhez való eljutás; nem a halál ténye kerül a középpontba, hanem a halálhoz való viszony, vagyis az élet, mely a halálhoz mérve kap értelmet; ironikus magatartás: megkérdőjeleződik a küzdelem értéke stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszáadásra 1 pont.

### **d. metaforikus összefüggések a műben**

**5 pont**

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz 5 pont

(pl. *Móricz*: Bodri juhász feleségének érkezése, a keresés irányainak, napkeletnek és napszállatnak az élet – halál világa felel meg, a kettő között a folyó a határ, amelyen egy ladikos ember teszi át az asszonyt; a Dunántúl földrajzi szimbólum ismétlése, a körtefa mint világtengely, innen indul el, s ide tér vissza, ciklikus tér- és időviszonyt jelző; a „ment, ment, elment” mesei formula monoton ismétlődése: az igazságkeresés, elszántság kifejezője; a szív szerepe: gyilkosság ürügye, az azonosítás feltétele, a gyilkosság tárgyi bizonyítéka, a halott ember lelke;

*Kosztolányi*: az egyén társadalmi beilleszkedésének metaforái: közönséges villamosút – életút ironikus allegóriája, születés – halál allegorikus jelentése; szocializációs folyamatok, küzdés tere, az egyén önmegvalósításának állomásai, útját a véletlen szerencse, a szándékos helyezkedés, a taktika befolyásolja, az ablakülés megszerzéséért vívott harc a lét beszűkülését is eredményezi, a kivételes, szép pillanatok elszalasztását, otthontalanság, idegenség, magány; megérkezés stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszáadásra 1 pont.

**Az értekezés tartalmi és formai jegyeinek betartása, logikus gondolatmenet, szövegkohézió, helyes fogalomhasználat**

**5 pont**

Összefüggő szöveg, a feladatsor által közvetített értelmezési szempontokhoz való igazodás/ezeknek egyéni szempontokkal való kiegészítése, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat, az értekezés tartalmi és formai jegyeinek betartása 5 pont,

összefüggő szöveg, a feladatsor által közvetített értelmezési szempontokhoz való igazodás/ezeknek egyéni szempontokkal való kiegészítése, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat, az értekezés tartalmi és formai jegyeinek részleges betartása 4 pont,

helyenként töredezett gondolatmenet, helyes fogalomhasználat 3 pont,  
helyenként töredezett gondolatmenet, *helytelen* fogalomhasználat 2 pont,  
töredezett gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat, *kíséret a válaszadásra* 1 pont.

**Helyesírás**

**5 pont**

Bármilyen, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.